

Ο ΠΙΟ ΚΑΛΟΣ... ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

«Η εκπαίδευση είναι θαυμάσιο πράγμα. Αλλά είναι καλό να θυμόμαστε ότι τίποτε από όσα αξίζει να γνωρίζουμε δεν μπορεί να διδαχθεί».

Οσκαρ Γουάιλντ

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΑΛΥΤΕΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ; Εκείνος που έχει πολλές γνώσεις αναφορικά με το αντικείμενο διδασκαλίας ή μήπως εκείνος που διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον των φοιτητών; Εκείνος που «βάζει» εύκολα θέματα στις εξετάσεις ή εκείνος που κάνει αρκετούς φοιτητές να κατανοήσουν, ακόμη και να αγαπήσουν το επιστημονικό του πεδίο; Εκείνος που επιθυμεί απλώς να ολοκληρώσει το δίωρο των διαλέξεων ή μήπως εκείνος που ενδιαφέρεται πραγματικά για τους φοιτητές του και τις ανησυχίες τους; Εκείνος που προβάλλεται και καυχείται για τα επιτεύγματά του ή εκείνος που προετοιμάζει μελλοντικούς επιστήμονες, αυριανά στελέχη με ήθος και αυτοπεποίθηση;

Αν και ο κατάλογος μπορεί να συνεχιστεί με πληθώρα περιγραφών, είναι μάλλον σίγουρο ότι όλοι οι φοιτητές μπορούμε να αντιστοιχίσουμε ένα όνομα σε κάθε ερώτηση ή καλύτερα ένα επιτυχημένο και ευφάνταστο ψευδώνυμο το οποίο με χαρακτηριστική ευκολία και ταχύτητα μπορούμε να δημιουργήσουμε και να αποδώσουμε στους - κατά τα άλλα - συμπαθείς καθηγητές μας. Δεν μπορώ να γνωρίζω τι σκέφτεται ο εκάστοτε υποψήφιος διδακτορικός φοιτητής ο οποίος οραματίζεται την πρώτη ημέρα που θα παρουσιαστεί στο αμφιθέατρο ούτε και την τακτική προσέγγισης που θα επιλέξει να ακολουθήσει. Είμαι σε θέση όμως να αναγνωρίζω την εικόνα που προβάλλει τελικά ως καθηγητής στο ακροατήριό του με αποτέλεσμα να τον κατατάσσω ενστικτωδώς σε μία από τις προαναφερθείσες κατηγορίες. Ορισμένες φορές τα συμπεράσματα είναι σωστά και στην πορεία δεν διαψεύδονται, άλλοτε η κρίση

είναι λανθασμένη, οπότε θεμιτό είναι εφόσον διαπιστωθεί να αλλάξει, ενώ υπάρχουν και περιπτώσεις όπου καθηγητές εναλλάσσονται μεταξύ των κατηγοριών ανάλογα με τη συμπεριφορά τους σε δεδομένη χρονική στιγμή.

Κάποιοι ίσως ισχυριστούν ότι είναι άδικο να υπάρχει τέτοιου είδους κριτική διάθεση, επικαλούμενοι την ανισορροπία δυνάμεων, δεδομένου ότι ο καθηγητής είναι μονάδα, συντριπτικά ασθενής μειοψηφία,

“ Το τρίπτυχο εμπειρία - αυτοπεποίθηση - μετριοφροσύνη αποτελεί θεμέλιο λίθο της διδασκαλίας και κατ' επέκταση της καριέρας ”

ενώ οι φοιτητές αποτελούν άτυπη ομάδα, συντριπτικά ισχυρή πλειοψηφία. Λογικό το επιχείρημα, αν ανήκει κανείς στην πλευρά των αδικημένων καθηγητών. Ωστόσο η πρόκληση έγκειται ακριβώς σε αυτό το σημείο: ο καθηγητής ως επικεφαλής τάξης έχει την εξουσία, η οποία μπορεί να είναι: - Νόμιμη, καθώς του έχει ανατεθεί. - Ανταμοιβής, γιατί επαινεί ή τιμωρεί. - Ειδικού, αφού κατέχει σημαντική γνώση ενός επιστημονικού κλάδου. - Προσωπικότητας, όταν διακρίνεται για τα ιδιαίτερα ψυχικά και πνευματικά χαρακτηριστικά του.

Αν υιοθετήσουμε την άποψη του **Mintzberg** που αναφέρει ότι εξουσία είναι η ικανότητα να επηρεάζεις τη συμπεριφορά των άλλων, τότε κάθε καθηγητής μπορεί εν δυνάμει, στηριζόμενος στις ικανότητές του, να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο σκέφτεται, λειτουργεί, παρακινείται, ενεργεί η πλειοψηφία των φοιτη-

τών. Θα ήταν λάθος να ισχυριστούμε ότι μια τέτοια διαδικασία αποτελεί απλοϊκό ζήτημα, γεγονός που γνωρίζουν πολύ καλά όσοι καθηγητές έχουν δώσει εξετάσεις και έχουν καταφέρει δικαιωματικά να κερδίσουν την εμπιστοσύνη του απαιτητικού φοιτητικού κοινού. Δεν πρόκειται φυσικά για δύο αντίπαλα στρατόπεδα, ούτε για την πάλη δύο κοινωνικών τάξεων, που καθεμία προσπαθεί να επιβληθεί μειώνοντας την άλλη. Οσοι υιοθετούν και ενισχύουν μια τέτοια κοντόφθαλμη άποψη μάλλον εθελότυφλούν αφού δεν αναγνωρίζουν στα πρόσωπα των φοιτητών τους φυσικούς συνεχιστές της επιστήμης, τους δημιουργούς των νέων δεδομένων, τους καταλύτες των αλλαγών. Οι πολέμιοι αυτών των θεωριών, αντίθετα, κατανοούν ότι η συνεργασία είναι εκ των αναδυόμενων συνθηκών επιβεβλημένη, οπότε αποκαλούν ενθαρρυντικά τους φοιτητές συναδέλφους, ενδιαφέρονται για τη γνώμη τους σε θέματα που άπτονται του άμεσου ενδιαφέροντός τους, συζητούν και επιλύουν όποιες διαφορές ανακύπτουν, προτρέπουν για διαρκή δράση που στοχεύει σε ανοδική πορεία, χαιρόνται που διαμορφώνουν πρωτίστως άριστες προσωπικότητες.

Ο πιο καλός καθηγητής άλλωστε δεν είναι εκείνος που συνδυάζει όλα τα θετικά χαρακτηριστικά, ούτε εκείνος που έχει ανεπτυγμένο μόνο ένα χάρισμα, αλλά εκείνος που θεωρεί το τρίπτυχο εμπειρία - αυτοπεποίθηση - μετριοφροσύνη αποτελεί θεμέλιο λίθο της διδασκαλίας και κατ' επέκταση της καριέρας σε τέτοιον βαθμό που αντικειμενικά να θεωρείται άξιος κάτοχος του τίτλου και των υποχρεώσεων από τον οποίο απορρέουν.

ΙΩΑΝΝΑ ΓΚΡΙΝΙΑ

Τεταρτοετής φοιτήτρια του Τμήματος Διοικητικής Επιστήμης & Τεχνολογίας στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών